GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ȘI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 288. Dumineca, 29 Decemvre st. v. 1885.

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei“.

Cu 1 Ianuariu 1886 st. v., se începe **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toțĭ onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Prețulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ șése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ **10 franci**
„ șése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Rugămŭ pe domnii abonențĭ, ca sĕ bine-voiască a-șĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espedițiunea ȥiarului.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Abonațilorŭ de pân'acum li se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fășiei sub care au primitŭ ȥiarulŭ.

Administrațiunea.

Brașovŭ, 28 Decemvre 1885.

„Kulturegylet“-ulŭ din Clușiu, în zelulŭ sĕu pentru lățirea „culturei maghiare,“ nu mai încape acum de institutele de creditŭ și de economii înființate de Românĭ în puterea dreptului de asociare pe tĕrĕmŭ economicŭ, ce după lege îlŭ are fiecare cetățénŭ fără deosebire de naționalitate.

Lozinca cea mai nouă ce s'a datŭ din Clușiu este: asaltŭ în contra societăților economice române.

S'a telegrafiatŭ în lumea largă, că Românii din Clușiu voiescŭ sĕ înființeze pe acții unŭ institutŭ de creditŭ și de economii sub firma „Economulŭ“ și că acéstă societate ar avé „caracterŭ naționalŭ.“

Corespondentulŭ lui „Neue freie Presse“ ȥice, că „Kulturegylet“-ulŭ a datŭ acéstă alarmă spre a face reclamă pentru idea fusiunei tuturorŭ reuniunilorŭ de maghiarisare. Noi, carĭ vedemŭ mai departe și cunóscemŭ adevĕrata însemnătate a tendințelorŭ kulturegyletiste, concedemŭ că causa esterióră a acestei nouĕ mișcărĭ póte sĕ fiă planulŭ de fusiune, dar în realitate cavalerii „culturei maghiare“ nu gândescŭ nicĭ mai multŭ nicĭ mai puținŭ, decâtŭ a împedeca pe Românĭ de a se mai asocia pentru scopurĭ economice.

Insinuațiunea, că institutulŭ ce voescŭ a-lŭ înființa pe acții Românii din Clușiu ar avé caracterŭ naționalŭ, nu este înaintea publicului maghiarŭ, ametițŭ de ideile cele mai șovinistice, decâtŭ o denunțare, că acea societate economică ar avé tendințe politice.

Pentru noi și pentru orĭce omŭ nepreocupatŭ este clarŭ ceea ce va sĕ ȥică caracterŭ naționalŭ.

Intr'o țéră, unde apróape două din trei părțĭ a poporațiunei este de naționalitate română, e cu neputință ca sĕ nu esiste asociărĭ de Românĭ, reuniunĭ literare, sociale, economice ș. a. și tóte aceste asociărĭ trebue sĕ aibă ipso facto caracterŭ românescŭ, pe câtŭ timpŭ suntŭ Românĭ cei ce le facŭ.

Tótă lumea va ȥice, că aceste asociărĭ au „caracterŭ naționalŭ“, deórece se facŭ în sînulŭ unei individualitățĭ deosebite naționale. Nicĭ unŭ omŭ cu minte însĕ nu va ȥice, că asociările cu caracterŭ naționalŭ trebue sĕ aibă și caracterŭ politicŭ și sĕ urmărescă scopurĭ politice.

Acésta este atâtŭ de învederatŭ, încâtŭ, dacă s'ar afirma contrarulŭ, în statulŭ ungarŭ n'ar mai puté sĕ esiste alte asociărĭ decâtŭ numai între Maghiarĭ.

Și aicĭ vrea sĕ aducă ucrurile „Kulturegylet“-ulŭ din Clușiu, când dă acum asaltŭ în contra „banilorŭ românescĭ“. Pentru ei totŭ ce e românescŭ este și naționalŭ, și totŭ ce este naționalŭ este și politicŭ, și totŭ ce este politicŭ este și daco-românistŭ, și prin urmare trebue „smulsŭ din rădăcină.“

Îĭ rîmă la inimă pe cavalerii Kulturegyletiștĭ, că se mai póte aȥĭ în statulŭ „liberalŭ și constituționalŭ“ ungurescŭ, ca ȥece, două-ȥecĭ séu mai mulțĭ cetățenĭ de naționalitate română din Clușiu sĕ se adune și se ȥică:

§ 1. Inființămŭ în Clușiu o societate pe acțiunĭ cu scopulŭ de a stabili în centrulŭ comitatului Coșiocnei unŭ institutŭ de creditŭ și economii, pentru ca mai cu înlesnire sĕ fiă ajutoratŭ mai alesŭ poporulŭ economŭ la întreprinderile sale economice și sĕ i se dea unŭ impulsŭ spre desvoltarea spiritului economicŭ.

Acésta'i pré multŭ! „Unde o sĕ ajungemu noi Maghiarii, dacă se va înființa în centrulŭ „culturei maghiare“ unŭ institutŭ de economiă valahă?“

Sĕrmanĭ cavalerĭ Kulturegyletiștĭ, ce a mai trebuitŭ sĕ védă, că suntŭ în Ungaria și „banĭ românescĭ“! Acésta nu se póte tolera, căcĭ — ȥicŭ ei — *„suntŭ Românĭ, este portŭ românescŭ, este jocŭ românescŭ și suntŭ și dobitóce românescĭ peste mĕsură; dér banĭ românescĭ nu suntŭ în Ungaria.“*

Quod erat demonstrandum!

GRECIA ȘI PRETENȚIUNILE SALE.

Cu privire la înarmările Grecilorŭ și la nota circulară ce a adresat'o guvernulŭ grecescŭ, prin ambasadorii sĕi, cabinetelorŭ europene, „N. fr. Presse“ dela 8 Ianuariu n. scrie următórele:

Grecia modernă dela 1878 arată o poftă deosebită de a supĕra Europa cu dorințe și cu plânsorĭ. Teritoriulŭ cu care s'a mai măritŭ Grecia la 1881 n'a mulțămitŭ pretențiile Grecilorŭ, ci numai le-a ațîțatŭ pofta după nouĕ achisițiunĭ. Mișcarea din Filipopole și resboiulŭ dintre Sĕrbĭ și Bulgarĭ au produsŭ și intre Grecĭ o mișcare puternică, care nicĭ până astăȥĭ nu s'a așeȥatŭ. Numai câtŭ victoriile Bulgarilorŭ au strămutatŭ ținta Grecilorŭ. Mai nainte Grecii aveau poftă sĕ-șĭ opereze paralelŭ cu Sĕrbii. Acuma cu tóte înarmările cele costisitóre, care le făcură Grecii, au apucatŭ pe drumulŭ diplomaticŭ.

In ȥiua ultimă a anului espiratŭ, Delyannis, ministrulŭ grecescŭ, îndreptă o circulară către representanții grecescĭ de pe lângă marile puterĭ, în care arată durerile Grecilorŭ. Ministrulŭ grecescŭ spune diplomației, că își ține de o datorință a sa, a arăta, că la hotarăle nordice ale țĕrii domnesce unŭ periculŭ și își esprimă speranța, că la regularea cestiunilorŭ orientale sĕ vorŭ lua și interesele Greciei în considerațiune. Circulara ministrului grecescŭ este unŭ actŭ ciudatŭ și mai alesŭ modulŭ cum lămuresce faptele. Elŭ ȥice că esistă unŭ periculŭ la hotarĕle nordice ale Greciei. In privința asta are mare dreptate, pentru că de acolo este amenințată pacea generală, déră periculŭ vine esclusivŭ din partea Greciei. Grecia, fără sĕ fiă de cineva amenințată, s'a înarmatŭ grozavŭ, apoi și Turcii au concentratŭ trupe în Macedonia, spre a întêmpina unŭ atacŭ din partea Greciei. Din acésta s'a născutŭ situațiunea cea amenințătóre, despre care vorbesce Delyannis, și când acuma Grecii, carĭ totŭ mereu sĕ jucau cu foculŭ, arată marilorŭ puterĭ, că la ei arde, în locŭ de a fi băgațĭ în sémă, ar trebui trașĭ la rĕspundere pentru petulanța lorŭ. Grecii susținŭ, că și ei vréu pacea ca și cei din Berlinŭ și cei din Viena. Ei nu suntŭ dușmanii Turciei, nu vorŭ cucerirĭ, ci vorŭ numai ca sĕ nu se întindă înfluința Slavilorŭ până la hotarăle Greciei.

Dacă se va împreuna Bulgaria cu Rumelia orientală, atuncĭ mișcarea bulgară se va propaga în Macedonia, din care provincia și acuma au luptatŭ mulțĭ voluntarĭ, în armata bulgară, în contra Sĕrbilorŭ. Dér acésta Grecia nu o póte suferi. Nu cere Grecia altceva, decâtŭ ca Pórta sĕ suprime orĭce încercare de revoluțiune în Macedonia. Décă Turcia n'ar fi în stare sĕ facă acésta, atuncĭ Grecia își reservă dreptulŭ de a interveni în Macedonia spre a apĕra pe Grecĭ în contra Bulgarilorŭ. Numai în scopulŭ acesta a făcutŭ Grecia armările cele marĭ și pentru acésta nu se póte acusa de felŭ. Grecii astăȥĭ se arată fórte nevinovațĭ și că ei facŭ ce facŭ mai multŭ de dragulŭ Turciei. Turcia a îngrijitŭ de timpuriu pentru ținerea ordinii în Macedonia, așa că nu e trebuință de armata grecéscă și acuma Grecii îșĭ potŭ trimite reservele acasă.

In Constantinopole privescŭ lucrurile din Macedonia cu totulŭ altfelŭ. In Macedonia domnesce o mare amărăciune în contra Greciei și Sultanulŭ este năcăjitŭ focŭ pe Grecĭ. Pe Sultanŭ l'a făcutŭ sĕ fie așa de năcăjitŭ asupra Grecilorŭ încercarea puterilorŭ, de a face pe Turcia ca sĕ dea Greciei hotarăle, care le ceruse mai înainte.

Turcii nu vĕdŭ în purtarea Grecilorŭ altceva, decâtŭ o schimbare teritorială. Circulara lui Delyannis nu va face o impresiune bună nicĭ în cealaltă parte a Europii. Diplomații au destulŭ de lucru cu cestiunea rumeliotă și cu pacea dintre Sĕrbĭ și dintre Bulgarĭ, și n'au timpŭ sĕ se mai ocupe și cu Grecii. Grecii prin atitudinea lorŭ actuală șĭ-au perdutŭ simpatiile chiarŭ și la amicii lorŭ, apoi Europa nicĭ odată n'ar fi lăsatŭ ca Grecii sĕ ocupe Macedonia spre a paralisa înfluința Bulgarilorŭ. Intervențiunea Greciei în Macedonia ar fi datŭ signalulŭ la unŭ rĕsboiu generalŭ în peninsula balcanică, la o luptă pentru egemoniă, care trebue amânată cu orĭce prețŭ, câtŭ numai se póte, pentru că marile puterĭ cu greu vorŭ puté privi cu indiferentismŭ la acéstă luptă. Décă Grecii vorŭ trece peste hotarăle lorŭ sub orĭ ce pretestŭ, vorŭ arunca fitilulŭ în butea cu prafulŭ. Asta i-ar mai trebui Europei, ca pofta Grecilorŭ de a se întinde sĕ provóce unŭ rĕsboiu mare și idea Elinismului sĕ nimicéscă pacea generală. Periculŭ la nordulŭ Greciei este, și diplomația sĕ caute alŭ delătura, déră altmintrelea decum doresce Delyannis.

Rusia și Austro-Ungaria.

„Temps“ publică unŭ articulŭ, în care încércă sĕ arate, că *Rusia*, décă nu vrea sĕ renunțe la tóte tradițiunile sale și sĕ 'nceteze d'a fi ceea ce este, *neapĕratŭ trebue sĕ intre în luptă cu Austro-Ungaria și Anglia.* Numitulŭ ȥiarŭ încheiă astfelŭ;

Una din amintirile cele mai demne de însemnatŭ ale epocei nóstre va fi situațiunea, în care miculŭ poporŭ rumeliotŭ a aruncatŭ deodată Europa: Rusia e în neputință d'a procura satisfacțiune relei sale disposițiunĭ către prințulŭ Alexandru, Austro-Ungaria e în neputință d'a sprijini pe egoistulŭ și nedibaciulŭ sĕu clientŭ, Germania e în neputință d'a susținé tractatulŭ din Berlinŭ, Turcia e în neputință d'a-șĭ valida drepturile ce i le recunósce lumea, și Anglia în fine e în neputință d'a-șĭ apĕra interesulŭ sĕu și o causă populară, aflândŭ mijloculŭ pentru acésta.

Prințulŭ Bismarck despre Polonĭ.

Ȥiarele din Germania au publicatŭ în ȥilele acestea unŭ articulŭ scrisŭ de prințulŭ *Bismarck* în 20 Aprilie 1848 în contra Polonilorŭ. Articululŭ acesta are și aȥĭ

însemnătatea sa, pentru că dovedesce, că cancelarulŭ germanŭ nu şi-a schimbatŭ nicĭ adĭ părerile sale despre Polonĭ. Credemŭ că facemŭ unŭ serviciu cetitorilorŭ nostri, décă le arătămŭ ce păreri avé Bismarck în 1848 despre Polonĭ şi câtŭ de credinciosŭ a rĕmasŭ elŭ acelora, ceea ce se dovedesce prin mĕsurile esceptionale ce se iau în contra lorŭ. Étă în resumatŭ articululŭ:

»Polonii condamnaţĭ pentru trădarea ţĕrii au fostŭ eliberaţĭ prin sângele Berlinezilorŭ, vĕrsatŭ în lupta din Martie. Dreptŭ mulţămire, liberaţii s'au pusŭ în fruntea bandelorŭ, care au jefuitŭ şi omorîtŭ în modŭ barbarŭ pe locuitorii germanĭ, cu femei şi copii cu totŭ, ai unei provincii prusiane. Astfelŭ entusiasmulŭ germanŭ a scosŭ castane strĕine din focŭ spre dauna sa. Aşŭ fi găsitŭ esplicabilă acéstă, dacă primulŭ avĕndŭ alŭ puterii şi unităţii germane 'şi-ar fi făcutŭ prin acéstă drumŭ, d'a lua Franciei Alsacia şi d'a implânta stindardulŭ germanŭ pe catedrala Strassburgŭ. Dar e mai multŭ decâtŭ bonomiă germană, dacă vremŭ sĕ ne însufleţimŭ pentru aceea, ca statelorŭ germane sĕ li se ia şi ultima părticică din ceea ce câştigaseră armele germane, în cursulŭ seculilorŭ, în Polonia şi Italia. La acésta sĕ renunţămŭ de dragulŭ esecutării unei teorii, care ne póte duce acolo, ca din districtele graniţelorŭ nóstre sudostice în Stiria şi Iliria sĕ se formeze unŭ nou statŭ slavŭ. Tirolulŭ italianŭ sĕ se redea Veneţianilorŭ şi din Moravia şi Boemia sĕ se întemeieze până în inima Germaniei unŭ statŭ cehicŭ independentŭ de acésta! O desvoltare naţională a elementului polonŭ în Posen nu póte avé altă ţintă raţională, decâtŭ sĕ pregătéscă restabilirea unui statŭ polonŭ independentŭ; atuncĭ milióne de Germanĭ s'ar preda volniciei polone pentru unŭ aliatŭ nesigurŭ (Polonii). Pe de altă parte se póte intenţiona restabilirea Poloniei într'unŭ cercŭ mai micŭ, dér Polonii nu se vorŭ mulţămi cu acésta. Cum póte prin urmare unŭ Germanŭ sĕ se entusiasmeze pentru crearea în nemijlocita sa apropiare a unui duşmanŭ neliniştitŭ, care la orice încurcătură va sări Germaniei în spinare şi care e multŭ mai lacomŭ după cucerire pe contulŭ nostru, decâtŭ împĕratulŭ rusescŭ, care e bunŭ bucurosŭ, că'şi póte ţiné unitŭ colosulŭ sĕu şi care ar trebui sĕ fiă fórte neînţeleptŭ, décă ar căuta sĕ-şi înmulţéscă supuşii sĕi prin cucerirea de ţĕrĭ germane. Scutŭ în contra Rusiei nu ne trebue dela Polonĭ, noi înşine ne putemŭ destulŭ apĕra.

Aşa ḑicea Bismarck la 1848 despre Polonĭ şi din tóte lucrările sale se vede, că şi adĭ urmăresce aceeaşĭ politică.

SCIRILE ḐILEI.

In ḑilele acestea, ministrulŭ preşedinte Tisza a petrecutŭ în Viena, unde a luatŭ parte la conferinţele miniştrilorŭ ţinute pentru *reînoirea pactului austro-ungarŭ*. După cum spune „Nemzet“ şi „Bud. Corr.“ tractările au progresatŭ atâtŭ de multŭ, în câtŭ încă o conferinţă mai e de lipsă ca cestiunea sĕ se termine. „N. W. Tgblt“ anunţă, că conferinţa dela 6 Ianuariu n. s'a unitŭ în celŭ mai greu punctŭ, şi anume d'a se introduce vămile pe cereale în aceeaşĭ mărime ca şi în Germania.

—0—

Sub titlulŭ „Szászok és Oláhok szövetsége“ *(Alianţa Sasilorŭ şi Valahilorŭ)* „Ellenzék“ scrie următórele: »Compatrioţilorŭ noştri Saşĭ nu le este destulŭ alianţa soţilorŭ lorŭ de principii din Germania; poporulŭ culturei, precum se vede, dă mâna cu draculŭ, numai ca sĕ ne strice. Amŭ vĕḑutŭ adică o cartă postală, pe care a scrisŭ unŭ advocatŭ sasŭ din Sibiiu, anume Samuil Berger, în limba valahă unui omŭ maghiarŭ. Naturalulŭ domnului maghiarŭ însĕ n'a luatŭ în consideraţiune cuvintele valahe, ci a scrisŭ pe corespondenţă: »Poftesce şi corespondéză cu mine unguresce séu nicidecum,“ şi a trămis'o îndĕrĕtŭ. Scimŭ că Valahii urăscŭ limba maghiară dér că Sasii s'au inamoratŭ de limba valachă şi cu aceea ne necăjescŭ pe noi Maghiarii, n'amŭ fi creḑutŭ.« — Étă o nouă dovadă de toleranţă ungurésca! Ilŭ năcăjesce pe minunaţia sa „Ellenzék“ limba valahă! Dér ce sĕ'i facĭ când limba valahă ni e aşa de-a dulce şi de practică încâtŭ nu putemŭ ţiné sémă de năcazulŭ nechibzuitului „Ellenzék.“ E unŭ felŭ de limbă diplomatică în Ardealŭ şi pace, măcar sĕ se dea de tumba „Ellenzék“ şi lucrurile nu se potŭ schimba.

—0—

In ḑilele trecute poliţia din Deva observase pe la revĕrsatulŭ ḑilei că oblónele unei ferestre dela prăvălia neguţătorului Iustinŭ Moldovanŭ suntŭ deschise. Poliţiştii avisândŭ despre acésta pe proprietarŭ, numai decâtŭ descuiară uşa prăvăliei şi împreună cu acesta întrară înăuntru. Aci aflară mai multŭ zaharŭ aruncatŭ pe josŭ, ér la o parte o butelia de rumŭ pe jumĕtate gólă. Lângă unŭ butoiaşŭ cu bĕutură stetea pititŭ unŭ tînĕrŭ, care însĕ după ce fù aflatŭ, spusese cu vorbe confuse şi plinŭ de spaimă, că elŭ, a găuritŭ oblonulŭ ferestrei şi deschiḑându-lŭ a putută ridica din ţiţinĭ gratiele cele de ferŭ, aşa că pe sub ele s'a putută vîri înăuntru. Când a vrutŭ însĕ sĕ iasă afară a vĕḑutŭ că e prinsŭ în colivie, deórece gratiele de ferŭ fiindŭ érăşĭ lăsate în josŭ, din partea dinăuntru nu s'au mai putută ridica în susŭ. Destulŭ s'a chinuitŭ păsăruica sĕ scape din colivia, dér totulŭ înzadarŭ, căcĭ blăstĕmatele de gratii l'au păcălitŭ şi elŭ a trebuitŭ se stea loculuĭ până ce poliţiştii au venitŭ se-lŭ scótă.

—0—

In adunarea generală dela 28 Decemvre n. 1885, a representanţei oraşului Deva a fostŭ o viuă desbatere, asupra cestiunei, că óre tablele, care pentru prima óră se introducŭ în Deva cu numele stradelorŭ, sĕ fiă scrise numai unguresce séu unguresce şi românesce? Preşedintele tribunalului Solyom-Fekete apĕră cu violenţă „ideea de statŭ maghiarŭ« şi la votare eşiră la maidanŭ tablele scrise numai în limba maghiară. — Zădarnică muncă, căcĭ stradele totŭ românescĭ vorŭ fi.

—0—

In mai multe sate din *Ţéra Bârsei*, precum în *Apaţa, Feldióră Arpătacŭ* şi *Bodŭ*, în ḑilele acestea au fostŭ atacaţĭ şi muşcaţĭ de câni turbaţĭ mai mulţĭ copii şi chiarŭ ómeni marĭ. Asemenea lupii se înmulţescŭ în mare numĕrŭ. Lanţŭ se ţinŭ relele de ómenĭ.

LUPTA ROMANILORŬ IN COMITATULŬ BISTRIŢA-NĂSĔUDŬ.

Rodna vechiă în 3 Ianuarie 1886.

Depărtându-se de aicĭ din Rodna, încă înainte de acésta cu vre-o 2 anĭ, fostulŭ adjunctŭ administrativŭ Emilŭ Hosu, a devenitŭ vacantŭ loculŭ unui membru, alesŭ de acestŭ cercŭ, în comitetulŭ comitatensŭ. Spre a fi înlocuitŭ prin unŭ altŭ membru s'a ţinutŭ în acéstă causă o alegere, la 8 Noemvre 1885, în comunitatea Sângeorgiu, care e loculŭ alegerilorŭ de natura acésta; despre care alegere unŭ corespondentŭ însemnatŭ cu r. l. a raportatŭ fóiei »Magyar Polgár.«

In acéstă corespondenţă, cu data 15 Nov., respectivulŭ r. l. intitulézá pe unulŭ dintre cei mai veneraţĭ Românĭ ca conducĕtorŭ de Muscali (muskavezető); altuia îi impută, pentru ce absentase dela aceea alegere şi nu veni sĕ voteze cu partida, de care se ţine d-lŭ r. l.; ér pe noi ceştialalţĭ alegĕtori ne învinovăţi, că de aceea amŭ votatŭ pentru d-'ŭ preotŭ cooperatorŭ alŭ Rodnei vechĭ, ca sĕ impedecămŭ prin elŭ nisuinţele patriotice din comitetulŭ comitatensŭ alŭ Bistriţei-Năsĕudŭ. Cu o vorbă, a timbratŭ de rĕu patriotŭ pe totŭ acela, care nu e, séu nu şĭ dă aerulŭ de Ungurŭ atuncĭ, când insuşĭ d sa mi se pare e unŭ fiu rĕtăcitŭ dintre urmaşii lui Dragoşŭ.

Ei bine, şi de ce tóte acestea vĕrsări de veninŭ patrioticŭ-renegatŭ? Numai pentru aceea, că nu a reeşitŭ la acéstă alegere ca membru alŭ comitetului comitatensŭ candidatulŭ partidei, ce fără temeiu se numesce pe sine partida »maghiară«, administratorulŭ minelorŭ de aicĭ Szellemy Géza.

Fostau amestecaţĭ şi mânĭ stăpânitóre în jocŭ, orĭ ba, nu o scimŭ positivŭ, scimŭ însĕ, că alegĕtorii de astădată nu au fostŭ convocaţĭ prin invitătorŭ speciali, ci ţinerea alegerii s'a publicatŭ la »părade;« scimŭ ceva, cam suspiciosŭ, şi despre publicaţiunile acele. Publicaţiunile acelea au fostŭ trimise primăriilorŭ din partea oficielorŭ pretoriale aşa târḑiu, încâtŭ în multe comune nicĭ nu s'a publicatŭ ţinerea alegerii din vorbă, pentrucă publicaţiunile au ajunsŭ comunei respective după ḑiua alegerii. Opidulŭ Rodna vechiă a primitŭ publicaţiunea cu ordinaţiunea de sub N-rulŭ 6542 de d-to 29 Octomvre 1885, s'a publicatŭ în 1 Noemvre, ér alegerea s'a ţinutŭ în 8 Noemvre. Luândŭ acum în considerare, că în acestŭ ţinutŭ publicaţiunile se efeptuescŭ — după usulŭ rĕmasŭ din timpulŭ graniţiei — adică în Duminecĭ şi sĕrbătorĭ, apoi ḑĕu nu sciu, cum vorŭ fi sosítŭ aceste publicaţiunĭ la primăriile comunelorŭ, carĭ suntŭ în depărtare de câte 8 milurĭ — de Vinerĭ până Sâmbătă séra, — ca sĕ se pótă publica Dumineca.

Lasŭ sĕ judece onoratulŭ publicŭ, încâtŭ corĕspunde o astfelŭ de procedură disposiţiunilorŭ legale.

Partida, care se numesce pe sine „maghiară«, de aicĭ, şi-a fi făcutŭ calcululŭ aşa: Alegĕtorii isŭ târḑii, ba unii de locŭ, înscinţaţĭ, fiindcă nu li s'au trimisŭ invitărĭ speciale, de carĭ Românii nostri, ca de orĭ-şice scrisóre — se interesézá mai multŭ — nu se vorŭ presenta dér decâtŭ puţinĭ. Aşa vomŭ candida noi pre Szellemy. Aşa au şi făcutŭ.

Românii însĕ şi-au pusŭ încrederea în zelosulŭ preotŭ cooperatorŭ din Rodna nouă, Pamfiliu Grapini. In ḑiua alegerii constituindu-se biroulŭ au votatŭ alegĕtorĭ românĭ până cătră 2 óre d. a., când deodată vedemŭ, că vinŭ mai multe trăsurĭ pline cu câte 4—5 alegĕtorĭ, unulŭ Slovacŭ, altulŭ Neamţŭ, alŭ treilea Rusŭ, alŭ patrulea chiar Românŭ după origine dér astăḑĭ mare Maghiarŭ; unulŭ a venitŭ la mandatulŭ administratorelui de mine; alţii amăgiţĭ, că aşa voesce satrapa Banffy, iar alţii seduşĭ de învĕţătorii de statŭ, fiecare adecă s'a dusŭ acolo, cugetândŭ, că îşi va pune prin acésta o proptea de subsistinţă.

In timpulŭ votisărei preşedintele a căutatŭ mai multe şedule, că nu cumva suntŭ douĕ şedule băgate în una. Cu acéstă ocasiune s'a veḑitŭ şi acea apucătură, că d. Szellemy votisase pentru sine, faptă dealtmintrelea demnă de d-sa. Partida d-lui Szellemy începe a sbiera, că nu e cu cale, ca unora sĕ li se caute şedulele şi insinuă protestŭ. Până şi-au gătitŭ protestulŭ a ajunsŭ şi timpulŭ scrutinului, din care s'a vĕḑutŭ, că domnulŭ Pamfiliu Grapini a fostŭ alesŭ cu 49 voturĭ, contra 18 voturĭ.

Resultatulŭ acelui protestŭ, fără nicĭ unŭ temeiu, în care a fostŭ ḑisŭ, că preşedintele ar fi desfăcutŭ şedulele de-a rĕndulŭ, prin ce s'ar fi violatŭ secretulŭ votului; că naţia maghiară nu a fostŭ representată în birou, că mulţĭ alegĕtorĭ de-ai partidei maghiare s'au retrasŭ dela alegere vĕḑĕndŭ, că preşedintele se uită la şedule, — a fostŭ, că *alegerea s'a nimicitŭ, ér preşedintele* — fără a fi fostŭ invitatŭ a se justifica, încâtŭ cuprinde acelŭ protestŭ adevĕrulŭ, *a fostŭ destituitŭ*.

Unde în larga lume constituţională s'a mai întêmplatŭ unŭ casŭ analogŭ acestuia, sĕ se aducă sentinţă adecă asupra unei corporaţiunĭ şi asupra preşedintelui eservitŭ de 10 anĭ, fără a se asculta partida incusată?

Apoi mai putemŭ ḑice óre, că nu-sŭ liberale legile nóstre? pentru Ungurŭ veḑĭ bine. Încă totŭ a fostŭ norocosŭ preşedintele, că nu a fostŭ acusatŭ cu omorŭ, că ḑeu pe asta cale — se pronunţa asupra lui sentinţă de mórte fără a fi fostŭ măcarŭ întrebatŭ.

Nóue, Rodnenilorŭ, ni sa publicatŭ în 27 Decemvre 1885, că în afacerea de sub întrebare se va ţiné o nouă alegere în 29 Decemvre 1885. Câte comune nu vorŭ fi pututŭ publica acea scrisóre din causă că şi aceste publicaţiunĭ s'au trimisŭ din partea oficielorŭ protoriale fórte târḑiu! Suntemŭ fericiţĭ, că suntemŭ în o comunitate cu oficiu pretorialŭ, dér unde e Cosna Chirlibaba? Când li se publică lucrurĭ de aceste comunelorŭ, carĭ formézá notariate cercuale? S'a începutŭ corteşire formală din partea partidei, ce-şi arógă titlulŭ de maghiară, pentru desŭ pomenitulŭ Szellemy. Românii şi de astădată ş'au concentratŭ voturile în persóna d-lui Pamfiliu Grapini. Constituindu-se în ḑiua memorată biroulŭ sub presidiulŭ d-lui advocatŭ Danilŭ Lica şi alegĕndu se bărbaţĭ de încredere d-nii Mihailŭ Zagyod, preotŭ rom. cat. din Rodna, Korbuly Zacharias, neguţătorŭ din Rodna — acum ca se fiă representată naţionalitatea maghiară, apoi d-lŭ Simeonŭ Pahone, bravulŭ învĕţătorŭ din Borgojoseni şi Iuliu Popŭ învĕţătorŭ alŭ Rodnei, s'a păşitŭ la votare, a cărei resultatŭ fù, că d-lŭ *Pamfiliu Grapini* a căpĕtatŭ 66 voturĭ érrŭ d-lŭ Szellemy 26, adecă alegĕtorii Românĭ s'au presentatŭ în unŭ numĕrŭ şi mai mare.

Amŭ ajunsŭ a vedé adunânduse în Sângeorgiu la alegere de membri în comitetulŭ comitatensŭ câte 92 voturĭ pe când mai înainte abia se întrunéu 10—20 de voturĭ. E dreptŭ, că pe atuncĭ nicĭ în minte nu-i venea nicĭ unui neromânŭ din Rodna sĕ păşéscă ca candidatŭ de membru în comitetulŭ comitatensŭ. Erau şi ómenĭ cu mai multă judecată mai înainte la oficiulŭ montanŭ.

Lucrulŭ e greu de priceputŭ, ce 'lŭ îndémnă pe d-lŭ Szellemy, ca sĕ păşéscă ca candidatŭ, atuncĭ când e lucru pré curatŭ, că până ni-a sta capulŭ în susŭ, de va păşi d-sa de 100 de orĭ de 100 de orĭ va cădé. Noi urmaşii bravilorŭ grăniţerĭ, până cândŭ vomŭ avé câte unŭ Românŭ de astă trébă — şi graţiă cerului — vomŭ avé încă lungŭ timpŭ, — vomŭ alege Românŭ, căcĭ noi scimŭ ce va sĕ ḑică proverbulŭ: „cămaşa e mai aprópe ca sumanulŭ şi sângele apă nu se face“.

Ilŭ asigurămŭ pe d-lŭ Szellemy că nu are de lucru cu ómenĭ de calibrulŭ d-sale, carĭ între anumite împrejurărĭ sĕ ḑică »ha a Magyar nem adja azt, a mit én gondolok átcsapok Muszkának“ (Décă Ungurii nu-mĭ vorŭ da ce-mĭ gândescŭ eu, trecŭ la Muscalĭ;) are de lucru cu ómenĭ crescuţĭ, carĭ ţinŭ la naţionalitatea lorŭ morţişŭ.

Totuşĭ ne-amŭ luatŭ rĕu pe sémă că n'amŭ votatŭ pentru d-lŭ Szellemy, pentru ca e unŭ omŭ fórte cu spiritŭ şi tactŭ ceea ce o dovedescŭ următórele: Societatea de cântări de când se bucură de înţelépta conducere a d-sale, a apusŭ; societatea de lectură de când se bucură de îeţelépte conducere a d-sale afară de aceea, că amŭ repăşitŭ noi Românii, e teatrulŭ împărechiărilorŭ, desbinărilorŭ şi a certelorŭ; ér la petrecerea aranjată în spre séra anului nou, totŭ d sa, — póte pentru a esopera împăcarea între Românĭ şi Maghiarĭ orĭ mai bine Renegaţii de aicĭ, — cei stă pe inimă — cum ḑice elŭ — interpelézá pe unŭ Românŭ ce se află în oficiu că de ce âmblă dênsulŭ cu Românulŭ N. orĭ P.? şi décă acesta-i rĕspunde cum a meritatŭ, ilŭ rógă cu pălăria în mână de iertare. Totŭ d-sa ţine toastŭ pentru împăcarea naţionalităţilorŭ de aicĭ, ér de pe ordinea de dansŭ, acopere partea scrisă cu litere românescĭ şi nemţescĭ.

A perdutŭ multŭ comitetulŭ comitatensŭ, că n'a putută saluta în mijloculŭ sĕu pe unŭ membru aşa norocosŭ în întreprinderile sale.

Ne servesce de unŭ bunŭ augurŭ interesulŭ, ce l'au doveditŭ cu acéstă ocasiune d-nii alegĕtorĭ şi anume: d-lŭ protopopŭ administratorŭ gr. or. din Borgo Dioseni, d-lŭ protopopŭ alŭ Prundului Monda, d-lŭ Vrăşmaşŭ preotŭ gr. or. totŭ din Prundŭ; apoi directorulŭ şcólei

n ormale din Prundŭ I. Onea şi învĕţ. S. Pahone din Borgojoseni — mai departe fraţii Reiteresci din Rodna nouă şi învĕţ. Tivadarŭ totŭ de acolo şi în deosebi purtarea veghetorŭ alŭ intereselorŭ naţionale d-lŭ preotŭ cooperatorŭ Gherasimŭ Domide din Rodna vechiă; bravii din Ilva mare cu d-nii Bal şi Slăvócă în frunte, de mulţi stimatulŭ Grose parochŭ alŭ Majerului, bravulŭ directorŭ dela scóla din Sângeorgiu, parochulŭ Feldrului d-lŭ Gregoriu Mureşanŭ cu învĕţătorulŭ de acolo Cosma şi celŭ din Ilva mică Nechiti, oari toţi, în capulŭ iernei — la apelulŭ unorŭ ómeni, deşi fórte modeşti în posiţia socială — nu au pregetatŭ a participa la acésta alegere, insoţiţi de unŭ numĕrŭ frumosŭ de alegetori din comunele d-lorŭ, care impregiurare ne servesce ca celŭ mai eclatantŭ argumentŭ despre increderea ce li-o păstrézǎ poporulŭ.

Şi décǎ nu amintescŭ şi pe unŭ Românŭ, care s'au nisuitŭ a paralisa activitatea adevĕraţilorŭ Români şi pre unii, cari au fostŭ surdi la apelŭ, nu o facŭ acéstă în nesciinţǎ de causă, ci aflu de bine a tacé acum de astă dată.

Mi place a crede, că şi în viitorŭ inteleginţa română din apropiarea Isvórelorŭ Someşului va participa cu asemenea interesŭ la alegeri şi întruniri, aducêndŭ cu d-lorŭ pe toţi alegătorii şi cu deosebire în anulŭ acesta, când se vorŭ efectuì alegerile de ciclu. Deacerulŭ sĕ nu mĕ înşelŭ în credinţǎ, ci aceea credinţǎ sĕ ne mântuiască. —i—

CUM SE ESECUTĂ LEGILE LA NOI.

Biserica-Albă, 1 Ianuarie st. n. 1886.

Domnule Redactorŭ! Spre caracterisarea, cum se esecutǎ la noi, intre altele, dispoşiţiunile §-ilorŭ 29—40 din art. de lege XXXIII ex 1874, fiă-mi permisŭ a Vĕ notifica următorulŭ casŭ, care nu este chiarŭ controversŭ.

[D]in rugarea cu data Budapesta 28 Maiu 1885 m'am adres[atŭ] către comisiunea centrală electorală a comitatu[lui Tur]da-Arieşŭ, ca pre basa §-ului 9 din art. de lege [XXXIII] ex 1874 sĕ binevoiéscă a mĕ introduce în lista [ale]gĕtorilorŭ de deputaţi din comuna Indolŭ aparţinĕtóre [cer]cu[lui] Turdei.

[D]upă acéstă justă rugare, comisiunea centr. elect. [a] prinse cu decisiunea nr. 7 ex 1885 dto 5 Septemvre 1885, prin care—spre mai marea mea mirare, — [pe] [motivŭ] că nu locuescŭ de regulă (rendesen) în Indolŭ, [pe basa] a aliniei a doua din §-ulŭ 38 art de lege XXXIII ex 1874, mi-a respinsŭ rugarea. (Folyamodó folyamo[dványá]l, ... elutasittatik).

Surprinsŭ de atâta bunăvoinţǎ neasceptată, nu [sciam] ce se ḑicŭ şi cum sĕ 'mi esplicŭ lucrulŭ. Imi pă[rea] [for]m curiosŭ sĕ mi se eludeze în modŭ aşa de sim[plu] unŭ dreptŭ, care mi lŭ dă legea sĕ mĕ *potŭ folosi* [de] elŭ. Legea în acéstă *privinţǎ* este destulŭ de chiără; [n]u dă ansă la nici unŭ dubiu. Sciam, că numai ne[price]perea séu . . . . a pututŭ fi sorgintea din care a is[vo]ritŭ respingerea.

Adevĕratŭ că alinia a doua din numitulŭ § dispune, că cei ce au dreptŭ de alegere pre basa §-ului 9 alŭ numitului art. de lege, în totŭ casulŭ (minden esetre) numai în lista acelei comune potŭ fi introduşi, unde işiau domiciliulŭ regulatŭ (melyben rendes lak-ásuk van); dér adauge, că décǎ în privinţa domiciliului s'ar nasce dubiu, respectivulŭ elŭ insuşi póte desgna (az illető maga jelölheti meg), că dintre comunile, séu părţile de comuni din cestiune, în care doresce a fi primitŭ (melyikbe kíván felvétetni). Afară de acésta, cestiunea domiciliului o reguléză legile administrative din vigóre şi anume: § ii 2—4 din art. de lege V ex *1876*, dintre cari §-ulŭ 2 încă a fostŭ în favorulŭ rugărei mele, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu câtŭ eu pănă acum nu m'am aseḑatŭ permanentŭ în altă comună pentru a renuncia la domiciliulŭ preavutŭ. Imprejurarea, că din luna lui Noemvre 1867 am petrecutŭ mai multŭ în altŭ locŭ, ca d. e. în Turda, Cluşiu, Budapesta etc., de câtŭ acasă, aici nu póte veni în considerare, pentru că eu am fostŭ studentŭ şi încă nu mi-am terminatŭ studiele. Pentru mine, între împrejurările actuali, singurŭ domiciliulŭ locului natalŭ şi alŭ tatălui meu este decisivŭ.

Deci luândŭ în considerare, că nu numai domnii [de]la comitatŭ vorŭ fi sciindŭ legile, ci şi alţii, nevoindŭ a lăsa sĕ mi se eludeze dreptulŭ, care mi-lŭ dă legea, am [fo]stŭ necesitatŭ a lua calea, care mi-o indică §-ulŭ 50 din art. de lege XXXIII ex 1874; am apelatŭ la Curia regéscă din Budapesta.

In urma apelaţiunei mele Curia prin decisiunea adus[ă], sub Nr. 6 ex 1885, în şedinţa din 25 Noemvre 1885 (preşedint. Bela Perczel şi ref. Emeric Balázs), din causa motivelorŭ produse a schimbatŭ decisiunea respingĕtóre a comisiunei centr. elect., şi a ordonatŭ introducerea mea în lista alegătorilorŭ din comuna Indolŭ, aşa cum cerusemŭ.

Acéstă decisiune mi s'a comunicatŭ apoi din partea comisiunei centr. elect. la 30 Decemvre 1885 prin decisiunea de sub nr 37 elect. ex 1885 dto Turda 22 Decemvre 1885, notificându-mi-se, că sub titlu de onoraţiune (értelmiség czimen) sum introdusŭ în lista alegĕtorilorŭ din Indolŭ de pre anulŭ 1886. Aşa dér numai prin Curiă am pututŭ ajunge sĕ fiu alegĕtorŭ. Că, ce impresiune a făcutŭ decisiunea Curiei la comitetŭ, n'o potŭ sci; dér la totŭ casulŭ m'ar fi interesatŭ fórte tare, că óre atunci, décă domnii dela comitatŭ, cum era sĕ încerce odată vice-comitele comitatului Caraşŭ-Severinŭ, ar fi pututŭ apela contra decisiunei Curiei la ministerulŭ de interne, ce s'ar fi întêmplatŭ?...

Destulŭ atâta, că sistemulŭ şi curentulŭ actualŭ are destule sentinţe d'a încurca şi respinge chiar şi pe cei ce cunoscŭ legile şi 'şi cunoscŭ drepturile. Ce facŭ cu ceialalţi?... Ex uno disce omnes.

Dr. Georgiu Ilea.

TEATRU, MUSICĂ, DECLAMAŢIUNE.

Representaţiunea arangiată Joi, în 26 Dec. st. v., de *societatea tinerilorŭ comercianţi din Braşovŭ* a avutŭ unŭ succesŭ şi mai bunŭ ca celŭ dintêiu. Teatrulŭ a fostŭ bine cercetatŭ. Representaţia s'a introdusŭ prin vodevilulŭ „*Arvinte şi Pepelea*“ de V. Alexandri. D. *I. Zănescu* a jucatŭ pe Arvinte spre mulţămirea publicului desvoltândŭ şi multŭ umorŭ, şi décă amŭ voi sĕ ḑicemŭ ceva, ar fi că deghisarea nu ni se părea tocmai bĕtrânéscă. Fórte bine şi cu multă legeritate naturală a jucatŭ d. *N. Sĕniuţă* pe Pepelea. Elŭ sciù ţiné publiculŭ în încordare cu istoria ciudatului cuiu, care îi rĕmăsese lui Pepelea în stăpânire, după ce 'şi vênduse casa sa lui moşŭ Arvinte, pe care în cele din urmă îlŭ prinse cu vicleşugŭ, luândŭ în căsătoriă pe Mândica.

Representaţia piesei „*Ginerele lui Hagi Petcu*“, care a urmatŭ după vodevilulŭ bine succesŭ, a rĕuşitŭ acum a doua óră multŭ mai bine. Debutanţii şi-au datŭ silinţa a corĕspunde şi mai multŭ cerinţelorŭ rolurilorŭ sale. D. *N. Sĕniuţă* a adusŭ la mai mare valóre caracterulŭ lui Hagi Petcu, jucândŭ cu mai multă linişte şi cumpĕtare a vocei. D-şóra *Elena Dimitriu*, ca Adela, a sciutŭ sĕ pună în antezǎ mai bine momentele dramatice ale rolului sĕu. D. *Zănescu*, ca prinţŭ Movilă, a documentatŭ mai mare siguranţă în jocŭ. D. *Christescu* a interpretatŭ figura originală a lui Verdulescu cu aceeaşi dibăciă ca şi la prima representaţiă. D. *Bîrea*, prinţulŭ Stefanŭ Movilă, a sciutŭ sĕ esprime de astădată mai caldurosŭ amiciţia cătră vĕrulŭ sĕu. In fine notămŭ cu bucuriă, că d. I. *Duşoiu* jun. ca „Şloimŭ“ a dobênditŭ de astă dată unŭ deplinŭ succesŭ prin aceea, că n'a mai esageratŭ, publiculŭ i-a şi mulţumitŭ cu aplause sgomotóse. Bine a rĕuşitŭ şi d. *Orghidanŭ* ca Schaferl. Observămŭ cu plăcere, că toţi debutanţii şi-au învĕţatŭ rolele perfectŭ, ceea ce a contribuitŭ multŭ la succesulŭ splendidŭ alŭ representaţiei, despre care succesŭ ḑice şi „Kronstädter Zeitg.“ că nici că s'a pututŭ aştepta dela nisce diletanţi.

*

Duminecă în 29 Decemvre st. v. se va da producţiunea musicală-declamatorică, în favorulŭ „*Reuniunei femeilorŭ* române, pentru ajutorarea *vĕduvelorŭ sĕrace* din Braşovŭ şi Săcele“ în sala Gimnasiului românŭ de aci. Dorimŭ ca acéstă producţiune sĕ fiă câtŭ mai bine cercetată. Programa, care e fórte alésă, amŭ publicat-o deja. Bilete se potŭ procura la librăria N. Ciurcu şi séra la cassă.

*

Producţiunea arangiată de *societatea sodalilorŭ români* în ḑiua de Crăciunŭ, în sala hotelului „Nr. 1“, a intrunitŭ de astădată unŭ publicŭ fórte numerosŭ, ceea ce este unŭ semnŭ, că interesulŭ publicului nostru pentru meseriaşii români este în crescere. Zelosulŭ preşedinte alŭ societăţii, părintele *B. Baiulescu*, a introdusŭ serata printr'unŭ discursŭ instructivŭ şi bine simţitŭ, alŭ cărui cuprinsŭ credemŭ că 'lŭ vomŭ puté împărtăşi cetitorilorŭ noştri. A urmatŭ apoi esecutarea punctelorŭ programei. „Potpouri“ulŭ românŭ, „Bălce-cu murindŭ“ şi „Resunetulŭ“ esecutate de musica militară au fostŭ primit. cu mari aplause, şi unele au trebuitŭ sĕ fiă desŭ repetate Corurile sodalilorŭ, „Iarna“ de Matilda Kugler, „Hora“ de Porumbescu precum şi terţetulŭ românŭ „Remăi cu mine“ de Bogler au fostŭ esecutate binişorŭ şi aplaudate de publicŭ. D-nu G. Filip a declamatŭ bine versurile in memoria lui D. Andronic; ér d-lui N *Jugănarŭ* i-a succesŭ a însufleţi prin reuşita declamaţiune a poesiei „Arcadion“ de Creţianu publiculŭ, care a cerutŭ sĕ repeteze ultimele strofe. După producţiune d. N. Sĕniuţă în numele societăţii tinerilorŭ comercianţi, şi d. Diamandi Manole au datŭ espresiune simpatiei comercianţilorŭ pentru meseriaşii români. D-nu Diamandi Manole a accentuatŭ în deosebi necesitatea de a se sprijini societatea acéstora din tóte părţile.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

BERLINŬ, 9 Ianuariu st. n. — „Monitorulŭ“ publică unŭ şirŭ de distincţiuni date demnitarilorŭ Papei. Intre alţii i s'au conferitŭ secretarului de statŭ, cardinalŭ Iacobini, ordinulŭ vulturului negru. Monitorulŭ publică scrisórea Papei Leo XIII, prin care-i conferă principelui de Bismark ordinulŭ lui Christŭ. Scrisórea e adresată: măritului bărbatŭ şi marelui cancelarŭ, „escelso viro et magno cancellario.“ Papa mulţumesce în trînsa pentru că mijlocirea în cestiunea Carolinei, i s'a încredinţatŭ lui, dându-i-se ocasiune de-a esecutá o operă corespunḑĕtóre spiritului şi naturei pontificatului romanŭ.

PARISŬ, 9 Ianuariu st. n — Foile anunţă, că noulŭ cabinetŭ va inaugura politica reformelorŭ practice, restabilirea echilibrului în financele statului, precum şi împăcarea între factorii parlamentari.

DIVERSE.

Popa şi lupii — Cetimŭ în „Vocea Botoşanilorŭ“, Unŭ preotŭ plecândŭ în cursulŭ acestei septĕmâni călare în satulŭ unde locuesce, la o distanţă ca de vr'o 2 ore de oraşŭ, şoséua Iaşilorŭ, a fostŭ întâmpinatŭ şi încongiuratŭ de o cétă de lupi, şi numai cu multă greutate a descălicatŭ şi s'a pututŭ acăţa de cumpĕna unei fântâni, ce susţinea o ciutură şi se suì ast-felŭ susŭ; calulŭ încă a pututŭ scăpa şi sosindŭ la casa preotului, preoteasa presimţi o nenorocire; dându-se alarma în satŭ şi mai mulţi săteni mergêndŭ în căutarea preotului, îlŭ găsiră în vêrfulŭ cumpenei, fără însĕ d'a putea scóte unŭ cuvêntŭ, — dânsulŭ amuţise de spaimă. . . . Abia a doua ḑi putŭ scrie pe hârtie cele întâmplate şi numai astfelŭ sătenii îşi putură esplica misterulŭ.

***

Unŭ aparatŭ ingeniosŭ. — In Englitera s'a inventatŭ unŭ aparatŭ ingeniosŭ, destinatŭ a face mari economii în serviciulŭ postelorŭ. Acestŭ aparatŭ este aşeḑatŭ în biourourile de poştă, în gări, la Bursă şi în cele-alte locuri publice din Londra. Aparatulŭ este unŭ felŭ de pupitru cu două sertare; într'unulŭ se ţinŭ carte postale, în cele-alte plicuri cu timbru. Este d'ajunsŭ d'a pune unŭ penny într'o mică gaură d'asupra sertarului cu carte pentru ca îndată sĕ ese o cartă, şi duoi penci în cel-altŭ sertarŭ pentru ca acésta sĕ scótă afară unŭ plicŭ. Pentru a nu se pune în aceste sertare nasturi în locŭ de monetă, pupitrele suntŭ aşeḑate astfelŭ în câtŭ sĕ pótă fi observate de supraveghiătorii sălilorŭ.

***

Fragile reginei Italiei. — E sciutŭ, că regele Italiei Umberto e unŭ fórte cruţătorŭ capŭ de familiă. Despre economia regelui se comunică din Roma unŭ nou casŭ interesantŭ. La sfêrşitulŭ fiă-cărui anŭ, regele obicînuesce a socoti tóte cheltuelile casii. La socotéla din urmă a observatŭ, că pentru desertŭ se speséză pré multŭ. După o cercetare mai conscienciósă a eşitŭ la ivélă, că pentru fragi prea multŭ se speséză şi că regina Margareta a dispusŭ, ca în tóte ḑilele, fără sĕ ţină sémă de anotimpuri, sĕ i se aducă o farfuriă mare de fragi. Regele necunoscêndŭ acéstă pasiune a reginei, a cerutŭ deslușiri în acéstă privinţă dela regina şi află, că regina niciodată n'a cerutŭ fragi. Regele îndată a dispusŭ o nvestigare, în urma căreia au fostŭ demisionaţi mai mulţi funcţionari de curte.

***

Distracţiunea lui Mommsen. — Vestitulŭ profesorŭ din Berlinŭ nu numai prin sciinţa, ci şi prin distracţiunea lui şi-a făcutŭ renume. Pentru ilustrarea distracţiei sale ḑiarele din Berlinŭ scriu următórele: Mommsen într'o ḑi a părăsitŭ universitatea adâncitŭ în gânduri. In colţulŭ unei strade plânsetulŭ unui băiatŭ de 5—6 ani l'a deşteptatŭ din visările sale. Mommsen, care şi elŭ are o duzină de băeţi, se apropiă de băiatŭ, ai cărui ochi erau scăldaţi în lacrimi aşa că nici nu vĕḑu nimicŭ. „Ce ai băiete?“ întrebă învĕţatulŭ. — „M'am rătăcitŭ, nu sciu sĕ mergŭ acasă.“ — „Unde şeḑi?“ — „Nu sciu strada.“ — „Dar sci cum îlŭ chiamă pe tatălŭ tĕu?!“ — „M—M—Mommsen!“ ḑise băiatulŭ plângêndŭ. — N'au fostŭ de lipsă esplicări mai detailate, numele Mommsen aşa sunetŭ armoniosŭ avù pentru urechile învĕţatului distrasŭ, încâtŭ în băiatulŭ rĕtăcitŭ şi-a cunoscatŭ pe fiulŭ sĕu celŭ mai micŭ. Revedere îmbucurătóre, tatălŭ şi fiulŭ s'au dusŭ mpreună acasă.

☞ *Cu numĕrulŭ viitorŭ se încheiă semestrulŭ alŭ doilea. Rugămŭ a grăbi cu înoirea abonamentelorŭ.*

Admin. „Gaz. Trans.“

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 9 Ianuariu st. n. 1886

Bancnote românesci	Cump.	8.44	Vênd.	8.48
Argint românesc	„	8.40	„	8.44
Napoleon-d'ori	„	9.98	„	10 03
Lire turcesci	„	11.26	„	11 33
Imperiali	„	10.22	„	10 32
Galbeni	„	5 90	„	5 94
Scrisurile fonc. „Albina“ . . .	„	100.—	„	101.—
Ruble Rusesci	„	123.½	„	124.¾
Discontulŭ . . .	„	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Ianuariu st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	100 95
Rentă de hârtiă 5%	92 45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	120 70
Bonurĭ rurale ungare	103 80
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 80
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103 60
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 60
Bonurĭ rurale transilvane	103 80
Bonurĭ croato-slavone	103 60
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.20
Renta de hârtiă austriacă	83 85
Renta de arg. austr.	84.05
Renta de aurŭ austr.	111.60
Losurile din 1860	139 70
Acţiunile băncei austro-ungare	873 —
Act. băncei de creditŭ ung.	30?.25
Act. băncei de creditŭ austr.	296 80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 94
Napoleon-d'orĭ	10 03
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 05
Londra 10 Livres sterlinge	126 75

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

Preparatele lecuitóre, oficialŭ recunoscute şi de 63 orĭ premiate.

Digestiunea derangeată, tusea, slăbiciunea suntŭ suferinţe, pe carĭ preparatulŭ lecuitorŭ dela Iohann Hoff, Viena, Graben, Bräunerstrasse 8 este în stare a-le delătura radicalŭ. De aceea sĕ'şĭ memoreze suferindulŭ acéstă adresă.

Redobêndirea sănĕtăţii este grija fiecăruĭ suferindŭ, aşa-deră va fi tuturorŭ suferinḑilorŭ binevenită punerea în vedere, precum că preparatele din Malz ale lui Iohann Hoff se bucură ca remediu nutritorŭ de cea mai mare şi generală aprobare. Acestea se întrebuinţéză în multe casurĭ de către medicĭ Corifei şi multele succese de lecuirea digestiunei derangeate, a suferinţei organelorŭ de respiraţiă, a slăbiciunei, a îmbunătăţirei sângelui şi a catarului intestinalŭ suntŭ pentru suferinḑĭ unŭ raḑimŭ de speranţă, şi în asemenea casurĭ sĕ nu întârḑie cu întrebuinţarea preparatelorŭ din Malz ale lui Iohann Hoff. Câteva estrase dintre raporturile de lecuire: 1.) Cu tótă şederea mea în timpŭ de érnă la Nizza, m'am lecuitŭ pe deplinŭ de catarulŭ bronchialŭ şi bóla de gâtŭ, de carĭ am suferitŭ duoi anĭ, numai după întrebuinţarea preparatelorŭ din Malz ale lui Iohaun Hoff, carĭ mĭ-au întăritŭ apetitulŭ şi în genere starea sanitară. Franz Maly, Magazinŭ de postavurĭ, Viena, Mariahilferstrasse 69. — 2.) Indelungata mea suferinţă de flegmă, lipsa de apetitŭ şi de somnŭ şi slăbiciunea de nervĭ s'au lecuitŭ numai cu berea Dv. aşa numită Iohann Hoff's Malzestract-Gesundheitsbier, şi Iohann Hoff's Gesundheits-Chocholade. Viena, 24 Maiu 1884. Maiie de Baksai, Iohannesgasse 19. — 3.) Raportŭ de lecuire oficialŭ, Viena, Spitalulŭ garnisónei Nr. 2. Berea dela Iohann Hoff, aşa numită Malzestract-Gesundheitsbier, Malzestractŭ concentratu şi Iohann Hoff's Malzestract-Gesundheits-Chocolade s'au probatŭ la bólĕ de peptŭ chronice, la recovalescenţĭ după bóle grele şi la digestiune slăbită ca o bună medicină ajutătóre procesului de lecuire şi ca nutrimentŭ recreatorŭ şi plăcutŭ. Dr. Lœf, k. k. oberstabsarzet. Dr. Porias, k. k. Stabsarzt. — Iohann Hoff, inventatorulŭ şi producĕtorulŭ preparatelorŭ din Malz posede fabricĭ în Viena, Stadt, Bräunerstrasse Nr. 8, în Berlin şi St. Petersburg, în totalŭ cu 27,000 deposite de vênḑare prin tóte părţile lumii.

OBSERVARE. Tóte anunţările pentru estracte din Malz suntŭ imitaţiunĭ, de carĭ sĕ se feréscă bolnavulŭ şi mediculŭ. Preparatele din Malz veritabile ale lui Iohann Hoff trebue sĕ pórte marca înregistrată (Portretulŭ inventatorului Iohann Hoff şi iscălitura Iohann Hoff).

Preţurile loco Viena: Malzestract Gesundheitsbier (incl. ladă şi butelii): 6 butelii fl. 3. 82, 13 butelii fl. 7. 26, 28 butelii fl. 14. 60, 58 butelii fl. 29. 10.— Malzestract concentratŭ 1 flaconŭ fl. 1. 12, o jumĕtate flaconă 70 cr. — Malz-Chocolade o jum. kilo I fl. 2. 40, II fl. 1. 60. — Brust-Malzbonbon în pungĭ à 60 cr, 30 cr şi 15 cr. — Sub suma de 2 fl. nu se espedéză nimicŭ.

Depositele principale: în Braşovŭ: Demeter Eremias. Bistriţa: la Carl Nussbächer, — Bucuresci: Jul. Ed. Rissdörfer, F. Bruss, farmacistŭ, Gusztav Rietz, Martinovitz, — Sibiiu: C. Bugarski, I. B. Misselbacher sen., Franz John Söhne. — Mediaşŭ: Carl Breckner, — M.-Vásárhely: Max Bucher, Carl Hutflesz, — Sighişóra: Franz Jos. Schuster farm., Ios. B. Teutsch, — Sz. Szt.-György; Bárabás Ferencz farmacistŭ.

Tóte depositele suntŭ autorisate pentru vênḑare printr'unŭ afişŭ litografatŭ în colorĭ.

5 [illegible] c. 3 Ian. 10 Ian. 14 Febr. 14 Martie st. n.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.